

Informacije o nadaljnjih ukrepih glede pritožbe, evidentirane pod referenčno številko CHAP(2013)2870

Evropska komisija se sklicuje na vrsto pritožb, ki jih je prejela v zvezi z morebitno zlorabo veriženja pogodb za določen čas v italijanskem javnem sektorju.

Zadevni delavci so:

- zaposleni na področju visokošolskega izobraževanja v umetnosti in glasbi (AFAM), vključno z akademijami za glasbo, umetnost in ples,
- zaposleni v italijanskih opernih in orkestrskih ustanovah,
- osebje za poučevanje in izobraževanje, upravno, tehnično in pomožno osebje (ATA) v državnih šolah in izobraževalnih ustanovah,
- osebje, ki dela v javnih raziskovalnih ustanovah.

Pravo EU, ki se uporablja

V določbi 5(1) okvirnega sporazuma o delu za določen čas, ki so ga sklenili ETUC, UNICE in CEEP in ki je priložen Direktivi 1999/70/ES (v nadaljnjem besedilu: okvirni sporazum)¹, je navedeno, da države članice za preprečevanje zlorab veriženja pogodb o zaposlitvi ali delovnih razmerij za določen čas, kadar ni ustreznih pravnih ukrepov, uvedejo enega ali več naslednjih ukrepov:

- (a) objektivne razloge, ki upravičujejo obnovitev takšnih pogodb ali razmerij;
- (b) najdaljše skupno trajanje zaporednih pogodb ali razmerij za določen čas;
- (c) število obnovitev takšnih pogodb ali razmerij.

Za skladnost z določbo 5(1) okvirnega sporazuma je treba preveriti, ali je namen obnovitev zaporednih pogodb ali razmerij za določen čas zadovoljitev začasnih potreb in ali se za zadostitev stalnih in trajnih potreb delodajalca po delavcih ne uporabljajo nacionalni predpisi².

Komisija ocenjuje skladnost italijanske zakonodaje, ki ureja položaj zaposlenih v javnem sektorju, z določbo 5 okvirnega sporazuma o delu za določen čas, ki države članice zavezuje, da sprejmejo ukrepe za preprečevanje zlorab veriženja pogodb za določen čas.

Septembra 2016 je italijansko civilno sodišče (*Tribunale di Trapani*) na Sodišče Evropske unije (Sodišče EU) vložilo predlog za sprejetje predhodne odločbe, v katerem je prosilo za nasvet o tem, ali italijanska zakonodaja omogoča učinkovito varstvo, zlasti ustrezna nadomestila, za zaposlene v javnem sektorju, katerih pravice iz določbe 5(1) okvirnega sporazuma so bile kršene.³

To vprašanje se je postavilo v razmerah, ko se nacionalna pravila v zvezi s tem uporabljajo različno za zasebni in javni sektor. Če delavec v zasebnem sektorju ostane zaposlen tudi po

¹ Direktiva Sveta 1999/70/ES z dne 28. junija 1999 o okvirnem sporazumu o delu za določen čas, sklenjenem med ETUC, UNICE in CEEP (UL L 175, 10.7.1999, str. 43).

² V ta namen glej sodbi z dne 26. januarja 2012, *Kücük*, C-586/10, EU:C:2012:39, točka 39 in navedena sodna praksa, ter z dne 26. novembra 2014, *Mascolo in drugi*, C-22/13, C-61/13, C-63/13 in C-418/13, EU:C:2014:2401, točka 101.

³ Zadeva C-494/16, *Santoro*, EU:C:2018:166.

izteku roka iz pogodbe ali po izteku najdaljšega roka 36 mesecev, italijanska zakonodaja za zasebni sektor določa samodejno preoblikovanje pogodbe o zaposlitvi za določen čas v pogodbo o zaposlitvi za nedoločen čas. Nasprotno pa je pri zaposlenih v javnem sektorju nadomestilo omejeno na obliko pavšalnega zneska in plačilo odškodnine za izgubo ugodnih možnosti.

Sodišče EU je v sodbi z dne 7. marca 2018 (zadeva C-494/16, *Santoro*) potrdilo, da lahko države članice v javnem sektorju drugače obravnavajo zlorabo veriženja pogodb o zaposlitvi za določen čas, če obstajajo drugi učinkoviti ukrepi.

Sodišče EU je tudi potrdilo, da ker za delavce v javnem sektorju ne obstaja pravna obveznost preoblikovanja pogodb o zaposlitvi za določen čas v pogodbe o zaposlitvi za nedoločen čas (saj morajo ti biti uspešni na javnem natečaju, preden se lahko zaposlijo za nedoločen čas), ti delavci niso upravičeni do nadomestila za nepreoblikovanje pogodb, do katerega so upravičeni zaposleni v zasebnem sektorju. Vendar bi morali biti zaposleni v javnem sektorju upravičeni do nadomestila za izgubo možnosti. Izračun tega nadomestila je prepuščen nacionalnemu sodišču, vendar je Sodišče EU s sklicevanjem na težave pri dokazovanju izgube možnosti navedlo, da dokaznega bremena, da možnost ni bila izgubljena, ne bi smel nositi zaposleni.

Pretirano visoko dokazno breme bi lahko ukrepu odvzelo učinkovitost. Sodišče EU je ugotovilo, da bi (glede na težave dokazovanja obstoja izgube možnosti) mehanizem domneve – s katerim se želi delavcu, ki je zaradi zlorabe veriženja pogodb za določen čas utrpel izgubo zaposlitvenih možnosti, zagotoviti možnost odprave posledic takšne kršitve prava Unije – izpolnjeval zahteve učinkovitosti.

Sodišče EU opozarja tudi na druge obstoječe ukrepe za preprečevanje in sankcioniranje zlorab pogodb o zaposlitvi za določen čas, kot je odgovornost vodstvenih delavcev, ki jo določa člen 36(5) zakonske uredbe št. 165/2001.

Sodišče EU ugotavlja, da mora predložitveno sodišče preveriti, ali so obstoječe sankcije za javne organe (pavšalna odškodnina, nadomestilo za izgubo možnosti in odgovornost vodstvenih delavcev) dovolj učinkovite in odvrtačilne, da se zagotovi polna učinkovitost določb, sprejetih na podlagi okvirnega sporazuma.

Sodišče EU se ponovno sklicuje na pomen možnosti, da se zaposleni opre na domnevo, v skladu s katero mora država dokazati, da zaposleni, ki je utrpel zlorabo veriženja pogodb o zaposlitvi za določen čas, ni izgubil nobene možnosti za zaposlitev ali da ne bi bil uspešen na zaposlitvenem natečaju, če bi bil ta organiziran.

Sodba bo v prihodnje delavcem v italijanskem javnem sektorju, ki so utrpeli zlorabo veriženja pogodb o zaposlitvi za določen čas, olajšala pridobitev nadomestila za izgubo možnosti zaradi teh zlorab veriženja pogodb o zaposlitvi za določen čas.

Poleg tega je Corte d'Appello di Trento v okviru ločenega postopka (zadeva C-494/17, *Rossato*)⁴ vložilo predlog za sprejetje predhodne odločbe Sodišča EU, v katerem je prosilo za smernice glede tega, ali zakon št. 187 iz leta 2015 zagotavlja učinkovito varstvo, zlasti ustrezno nadomestilo, za zaposlene na področju AFAM, katerih pravice iz določbe 5(1)

⁴ Zadeva C-494/17, *Rossato*.

okvirnega sporazuma so bile kršene. Predložitveno sodišče je vprašalo, ali so ukrepi, predvideni v zakonu št. 187 iz leta 2015, sorazmerni, dovolj učinkoviti in dovolj odvrtačilni, da se zagotovi učinkovitost določbe 5(1) okvirnega sporazuma o delu za določen čas.

Komisija čaka na izdajo sodbe v tej zadevi.

Komisija proučuje skladnost italijanske zakonodaje, ki ureja položaj zaposlenih v javnem sektorju, z določbo 5 okvirnega sporazuma o delu za določen čas. Komisija mora pred dokončanjem ocene počakati na sodbo Sodišča EU v zadevi C-494/17, Rossato, ki bo pomembna za navedeno oceno. Nedavna sodba v zadevi C-494/16, Santoro, je pojasnila vprašanja v zvezi z ustreznostjo pravice do nadomestila in bo v prihodnje delavcem v italijanskem javnem sektorju, ki so utrpeli zlorabo veriženja pogodb o zaposlitvi za določen čas, olajšala pridobitev nadomestila za izgubo možnosti zaradi teh zlorab veriženja pogodb o zaposlitvi za določen čas.

Komisija bo pritožnike prek tega spletišča⁵ obveščala o rezultatih svoje preiskave in morebitnih nadaljnjih ukrepih, za katere se bo morda odločila.

⁵ https://ec.europa.eu/info/about-european-commission/contact/problems-and-complaints/how-make-complaint-eu-level/joining-similar-complaints/decisions-multiple-complaints_sl